

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/16/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8520200097
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8520200097.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: O. Y., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. č. XXXX/X, XXX XX G., právne zastúpená: Mgr. Miroslav Baláž, Advokátska kancelária, ul. Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, proti žalovaným: 1. I. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXX/XX, XXX XX D. P., zastúpenému splnomocnenou zástupkyňou C. N., E. XX, XXX XX D. P., 2. Y. L., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, B., V. republika, 3. S. T., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX D., 4. P. K., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX B. E. XXX/XX, 5. W.. S. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. cesta XXXX/XX, XXX XX X., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalovaného v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.10.2022 č. k. 7C/2/2020-172 takto jednohlasne

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o náhrade trov konania III.
- Mení rozsudok vo výroku o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade (III.) tak, že stranám náhradu trov konania nepriznáva.
- Stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd zrušuje podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných v 1. - 5. rade k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území C. D., obec D., okres D. P., zapísanej v katastri nehnuteľnosti na LV č. XXX na parcele č. XXX, ako stavba rodinný dom súpisné číslo XX a túto nehnuteľnosť prikazuje do výlučného vlastníctva žalobkyne O. Y., rod. N., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. 3, XXX XX G..

II. Žalobkyňa je povinná vyplatiť za odstupujúci podiel žalovanému v 1. rade I. N. sumu vo výške 1.000,- eur, žalovanej v 2. rade Y. L. sumu vo výške 1.000,- eur, žalovanej v 3. rade S. T. sumu vo výške 1.000,- eur, žalovanej v 4. rade P. K. sumu vo výške 1.000,- eur, žalovanému v 5. rade W.. S. C. sumu vo výške 1.000,- eur.

III. Žalobkyňi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania voči žalovanému v 1. rade v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobkyňi nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 2. - 5. rade nepriznáva.“

2. Rozhodnutie okrem iného odôvodnil zistením, že žalobkyňa žalobou doručenu súdu 22.01.2020 sa domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, na parcele č. XXX, ako stavba - rodinný dom so súp. č. XX, nachádzajúcej sa v k. ú. C. D., obec D., okres D. P. (ďalej aj predmetná nehnuteľnosť). Žalobkyňa a žalovaní sú podieloví spoluvlastníci k predmetnej nehnuteľnosti, každý v podiele X/X, titulom dedenia. Medzi žalobkyňou a žalovanými došlo k viacerým jednaniam o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti, a to tak, že žalobkyňa stanovila hodnotu nehnuteľnosti na sumu 6.000 eur a prejavila ochotu vyplatiť každému zo žalovaných jeho spoluvlastnícky podiel vo výške 1.000 eur. Podieloví spoluvlastníci v 2. až 5. rade s navrhovaným riešením súhlasili. Žalovaný v 1. rade nesúhlasil, žiadal, aby mu boli predmetné nehnuteľnosti prikázané, nakoľko sa o matku S. N. (starú matku žalobkyne) počas jej života staral, zabezpečoval jej doprovod súvisiaci s lekárskou starostlivosťou, vykonával práce pri úpravách domu a po komplikovanom zdravotnom stave matka zomrela u neho, v jeho domácnosti v D. P.. Súd vo veci po zrušení skoršieho rozsudku odvolacím súdom nariadil pojednávanie na deň 19.09.2022, na ktorom bola prítomná žalobkyňa, jej právny zástupca, splnomocnená zástupkyňa žalovaného v 1. rade, žalovaná v 3. a 4. rade. Nedostavili sa žalovaná v 2. rade, ktorá svoju neúčast' na pojednávaní riadne ospravedlnila a žalovaný v 5. rade. Na uvedené pojednávanie sa dostavil aj manžel žalovanej v 4. rade I. K., ktorého žalobkyňa navrhla vypočuť ako svedka v tomto konaní. Súd v zmysle § 180 CSP rozhodol, že pojednávanie vykoná v neprítomnosti žalovaných v 2. a 5. rade.

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že v rodinnom dome, ktorý je predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva už XX rokov nikto nebýva. Po smrti S. N. tam chodí výlučne žalobkyňa so svojou rodinou, ktorá má k nehnuteľnosti citový vzťah, takisto k okoliu, ako aj k ľuďom, ktorí tam bývajú. V čase, keď v katastri C. D. bola veľká povodeň, žalobkyňa so svojou rodinou predmetnú nehnuteľnosť chodila upratovať, čistiť a žalovaný v 1. rade si prišiel len po príspevok, ktorý poskytoval štát pre postihnutých povodňou, do vnútra rodinného domu sa ani neprišiel pozrieť. Žalobkyňa na nehnuteľnosti spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi vykonali opravy a úpravy, napr. zrekonštruovali komín, vybudovali novú pec, aby sa tam dalo variť a prebývať počas celého roka, resp. využívať dom na rekreačné účely nielen v mesiacoch júl a august, ale aj v neskoršom období. Žalobkyňa nehnuteľnosť renovuje, pričom dom si vyžaduje väčšiu opravu, pretože sa nachádza v schátralom stave. Na dotaz súdu, či má žalobkyňa vedomosť o tom, kto sa o S. N. staral a dochoval ju k smrti uviedla, že stará matka bola nemocná, resp. keď potrebovala rekonvalescenciu bola určitý čas u žalovanej v 4. rade, následne u žalovanej v 3. rade a asi pol roka bývala u nej v G.. Krátko pred smrťou bývala u žalovaného v 1. rade v D. P., kde aj zomrela. Žalovaný v 1. rade v tom čase od matky prevzal peniaze, ktoré mala matka nachystané v úmysle podeliť medzi všetky svoje deti. Tvrdenia žalobkyne v celom rozsahu potvrdila žalovaná v 3. a žalovaná v 4. rade. Žalovaná v 3. rade uviedla, že má vedomosť o tom, že jej matka S. N. mala nachystané pre všetky deti finančné prostriedky vo výške 50.000 Sk, z ktorých žalovaný v 1. rade mal časť použiť na pohreb matky a ostatné peniaze mal rozdeliť súrodencom, čo sa nestalo. Po smrti matky S. N. na predmetnú nehnuteľnosť najviac chodil nebohý brat G. N. (otec žalobkyne) s manželkou a deťmi. Krátko po matkinej smrti bola v obci povodeň, dom bol úplne zaplavený, v dome bola voda takmer do výšky 1 m. Po tejto povodni dom čistili nebohý G. N. s manželkou a dcérou - žalobkyňou. Žalovaný v 1. rade sa tam neprišiel ani len pozrieť, ale odškodné za povodeň si uplatnil, všetky finančné prostriedky si zobral, tiež si so sebou zobral všetko čo malo akú takú cenu v dome, drevo, uhlie, sväté obrázky. Z uvedeného dôvodu došlo k vážnemu narušeniu vzťahov medzi žalovaným v 1. rade a súrodencami. Výpoveď žalovanej v 3. rade podporila žalovaná v 4. rade, ktorá žiadala, aby nehnuteľnosť bola prikázaná žalobkyňi, ktorá rodinný dom od smrti S. N. zveľadila, zhotovila na vlastné náklady novú pec, komín, zvnútra všetko vypratala, ale aj tak nehnuteľnosť ešte vyžaduje veľa financií, aby sa tam dalo slušne bývať, resp. prebývať aspoň počas letných víkendov.

4. Svedok I. K., manžel žalovanej v 4. rade uviedol, že o svokru S. N., keď potrebovala pomoc sa starali jej deti. V období 2 - 3 mesiacov v roku zobrali súrodenci matku k sebe. Táto sa vždy vyjadrovala, že najlepšie sa má v G., pretože matka žalobkyne, jej nevesta sa o ňu veľmi dobre stará. Počas života S. N. sa na udržiavaní predmetnej nehnuteľnosti podieľali všetky jej deti, po smrti matky na nehnuteľnosť chodila len žalobkyňa so svojou rodinou.

5. Pokiaľ ide o hodnotu predmetnej nehnuteľnosti, rodinného domu č. XX v obci D., žalobkyňa stanovila hodnotu na sumu 6.000 eur a nikto zo žalovaných túto pred súdom nenamietol. Žalovaní v 2. až 5. rade s prikázaním nehnuteľnosti do vlastníctva žalobkyne súhlasili. Žalovaný v 1. rade žiadal nehnuteľnosť prikázať do jeho výlučného vlastníctva s tým, že on je ochotný vyplatiť ustupujúcim spoluvlastníkom za

ich podiely takú sumu, akú navrhla žalobkyňa, teda po 1.000 eur. Netvrdil, že by rodinný dom mal inú hodnotu ani žiaden iný dôkaz preukazujúci hodnotu domu nenavrhoval vykonať. Vzhľadom na uvedené, keďže žalovaný v 1. rade a ostatní spoluvlastníci nepopreli žalobkyňou uvádzané tvrdenie, že primeraná hodnota predmetného rodinného domu predstavuje 6.000 eur, súd v zmysle ustt. § 151 ods. 1 CSP tvrdenú skutočnosť považoval za nespornú.

6. Súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov uzavrel, že predmetnú nehnuteľnosť (stavba) rodinný dom č. XX v obci D. nie je možné reálne rozdeliť, ani prikázať do podielového spoluvlastníctva dvom podielovým spoluvlastníkom, a to žalobkyni a žalovanému v 1. rade, nakoľko vzťahy medzi týmito podielovými spoluvlastníkmi sú vážne narušené a ich ďalšie zotrvanie v podielovom spoluvlastníctve by nebolo dobre možné. Z týchto dôvodov dospel k záveru, že nie je účelne reálne rozdelenie predmetu podielového spoluvlastníctva, a preto pristúpil k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva prikázaním veci len jednému zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu s prihliadnutím aj na účelné využitie veci. Dospel k záveru, že počas života S. N. jej všetky deti a ich rodinní príslušníci spoločne (viac menej) rovnakou mierou pomáhali pri prácach, ktoré bolo potrebné vykonať na rodinnom dome alebo v domácnosti a v podstate sa tak isto podieľali aj na starostlivosti o matku S. N. v čase, keď už potrebovala pomoc. Po jej smrti rodinný dom navštevovala a starala sa oň a o jeho okolie už len žalobkyňa s rodinou, ktorá na dome zrealizovala nevyhnutné opravy a rekonštrukčné práce, pričom na jej realizáciu vynaložila aj finančné prostriedky. Žalobkyňa má snahu zveľaďovať rodinný dom aj naďalej tak, aby ho bolo možné využívať nielen počas letných mesiacov (ako doposiaľ), ale aj v neskorších chladnejších mesiacoch, a to nielen ňou a jej rodinnými príslušníkmi, keďže sa dohodla aj s ostatnými žalovanými, že im a ich rodinným príslušníkom umožní pobudnúť v predmetnej nehnuteľnosti. Zároveň súd vzal do úvahy, že žalovaný v 1. rade od smrti nebohej S. N., teda počas XX. rokov nevykonával na nehnuteľnosti žiadne (udržiavacie ani rekonštrukčné) práce, pričom mal vedomosť o tom, že ide o starší rodinný dom, na udržanie ktorého je nevyhnutné zabezpečiť aspoň minimálne udržiavacie práce.

7. Po komplexnom posúdení všetkých relevantných skutočností s prihliadnutím na charakter, kvalitu a účelné využitie predmetnej nehnuteľnosti, dospel súd k záveru, že je dôvodné návrhu vyhovieť. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa od smrti starej matky dom udržiavala, opravovala, rekonštruovala, investovala do neho značné finančné prostriedky a je schopná a ochotná aj naďalej sa o dom starať, zveľaďovať ho za tým účelom, aby slúžil nielen jej a jej rodinným príslušníkom, ale aj ostatným žalovaným ako víkendová chata, teda tak, ako si to aj podľa vyjadrenia žalovaného v 1. rade zo dňa 13.08.2021 (viď č. I. 118 spisu), želala nebohá S. N.. Preto súd zrušil podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti rodinnému domu a túto prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne. Pri stanovení primeranej náhrady za odstupujúce spoluvlastnícke podiely žalovaných v 1. až 5. rade súd vychádzal zo skutočnosti, ktorú považoval za medzi stranami sporu nespornú, t.j. že hodnota vyporiadanej nehnuteľnosti predstavuje 6.000 eur. Na základe uvedeného zaviazal žalobkyňu vyplatiť žalovaným za ich spoluvlastnícky podiel každému sumu 1.000 eur.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v konaní v celom rozsahu úspešná, preto jej patrí nárok na náhradu trov konania. Žalobkyňa si však uplatnila nárok na náhradu trov konania len voči žalovanému v 1. rade, keďže žalovaní v 2. až 5. rade jej nárok nerozporovali, súhlasili už na mimosúdnych rokovaniach s prikázaním nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne a na svojom súhlasnom stanovisku zotrvali aj v priebehu konania pred súdom. S poukazom na uvedené rozhodol súd o náhrade trov tohto konania tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania len voči neúspešnému žalovanému v 1. rade v rozsahu 100 % a žalobkyni náhradu trov konania voči žalovaným v 2. až 5. rade nepriznal.

9. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 1. rade v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, v zmysle § 365 ods. 1 písm. d) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Uviedol, že s rozhodnutím nesúhlasí, nakoľko medzi ním a žalobkyňou k žiadnym jednaniam, ani k žiadnej vzájomnej dohode nedošlo. O predmetný rodinný dom má naďalej záujem, a preto trvá na

tom, aby nehnuteľnosť bola prikázaná do jeho vlastníctva. O svoju matku S. N. sa počas života staral, zabezpečoval jej doprovod súvisiaci s lekárskou starostlivosťou a vykonával práce pri úpravách domu. Nie je pravdou, že sa spolu aj s ostatnými súrodencami starali o matku rovnako, nakoľko súrodenci sa o matku starali len sporadicky tak, že ju párkrát vzali k sebe. Po komplikovanom zdravotnom stave matka zomrela u neho v jeho domácnosti v D. P.. Ku skomplikovaniu jej zdravotného stavu došlo počas obdobia, keď bola matka na krátku dobu u brata v G., a preto má podozrenie, že jej nebola poskytnutá adekvátna zdravotná starostlivosť. Z uvedeného dôvodu sa súrodenci po pohrebe pohádali. Zdôraznil, že predovšetkým on vykonával všetky potrebné práce pri úpravách domu a má k domu vytvorený aj silný vzťah. Navyše rodinný dom sa nachádza v okrese D. P., kde býva. Žalobkyňa má pritom trvalé bydlisko v meste G., a preto z uvedeného dôvodu svedčí kritérium účelného využitia rodinného domu skôr jemu ako žalobkyni. Ak má žalobkyňa záujem, aby predmetný dom slúžil nielen jej a jej rodinným príslušníkom, ale aj ostatným žalovaným a ich rodinným príslušníkom, tak podanou žalobou sa snaží dosiahnuť presný opak. Sľub žalobkyne, že v ňom umožní pobudnúť i ostatným žalovaným, ešte neznamená, že tomu tak bude aj v budúcnosti. Nemožno opomenúť, že žalobkyňa bude výlučnou vlastníčkou domu bez akýchkoľvek tiarch, prípadne práv iných osôb, a teda ostatní spoluvlastníci už nebudú mať žiadnu garanciu, že im to aj žalobkyňa skutočne umožní. Dôvod, ktorý uvádza žalobkyňa, že do domu investovala isté finančné prostriedky nie je dôvodom preto, aby žalovanému v 1. rade odoprela právo k rodinnému domu, ku ktorému má silný citový vzťah. Súd sa teda nedostatočne vysporiadal s týmito skutočnosťami a urobil záver o prikázaní rodinného domu do výlučného vlastníctva žalobkyne predčasne. Navyše nie je možné súhlasiť ani s navrhovanou cenou - výplatom ustupujúcim spoluvlastníkom vo výške 1.000 eur, keďže vo vzťahu k hodnote domu nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Už len samotná skutočnosť, že žalobkyňa do predmetného domu investovala viac ako 7.000 eur, je zrejme, že hodnota nehnuteľností musí byť vyššia. Rovnako považuje za nesprávne, ak súd pristúpil k výsluchu svedka I. K. na pojednávaní dňa 19.02.2022 bez toho, aby žalovaný v 1. rade bol o tejto skutočnosti oboznámený, resp. aby mu bola návrh na vykonanie dokazovania výsluchom tohto svedka doručený pred súdnym pojednávaním dňa 19.09.2022. Na záver uviedol, že súd nerozhodol správne ani o trovách konania, ak tieto zaviazal znášať len žalovaného v 1. rade, nakoľko v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Je totiž v záujme strán sporu do budúca si vysporiadať podielové spoluvlastníctvo, navyše žalovaný v 1. rade je osobou vyššieho veku so zdravotnými problémami. Tiež nemožno opomenúť ani príbuzenský vzťah medzi ním a žalobkyňou, ako aj skutočnosť, že ide o rodinný dom, ku ktorému má vybudovaný silný citový vzťah. Aj napriek skutočnosti, že na dôvody hodné osobitného zreteľa poukazoval už v odvolaní, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, aby sa súd zaoberal možnosťou aplikácie ust. § 257 CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, rodinný dom prikázal do jeho výlučného vlastníctva s povinnosťou vyplatiť ustupujúcim spoluvlastníkom za odstupujúci podiel, prípadne žiadal prikázať nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva žalobkyni a žalovanému v 1. rade a vo vzťahu k náhrade trov konania navrhol, aby súd vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania.

11. Žalobkyňa k podanému odvolaniu uviedla, že rozsudok považuje za správny a v potrebnom rozsahu odôvodnený. Námitky žalovaného v 1. rade uvedené v odvolaní sú právne irelevantné najmä z dôvodu, že súd prvej inštancie rešpektoval v celom rozsahu právne názory odvolacieho súdu a v ich intenciách aj postupoval, čo vyústilo do nového rozhodnutia, ktoré už reagovalo na všetky námietky vytknuté odvolacím súdom. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil a priznal žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

12. Žalovaná v 3. rade k odvolaniu žalovaného v 1. rade uviedla, že nikdy nebude súhlasiť s tým, aby dom po jej rodičoch bol prikázaný žalovanému v 1. rade. V celom rozsahu sa pridriava dôvodov, ktoré uviedla na pojednávaní dňa 19.09.2022. Navyše žalovaný v 1. rade, ktorý podvodom získal aj polovicu pozemku pri dome, je neskutočný klamár a aj zlodej, ktorý okradol vlastných súrodencov.

13. Žalovaný v 5. rade nesúhlasí s odvolaním žalovaného v 1. rade, nakoľko žalovaný v 1. rade do podania žaloby na súde neprejavil žiaden záujem o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva.

14. Žalovaná v 4. rade uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne a nesúhlasí s odvolaním žalovaného v 1. rade.

15. Žalovaná v 2. rade k odvolaniu uviedla, že žalovaný v 1. rade uvádza nepravdivé skutočnosti, že iba on sa staral o matku, pritom vždy, keď jej pomáhal, mal za to dobre zaplatené i cestu k lekárovi si dal zaplatiť. Sľuboval matke vyše desať rokov, že objedná maliara, aby jej vymaľoval izby, ale všetko zostalo len pri sľuboch. Tiež matke povedal, že jej dá doviezť piesok a vápno a že ovakujú steny na dome, ale k ničomu nedošlo. Dom vymaľovala až švagriná z G., Y. N. so synom O.. Preto nesúhlasí, aby dom bol prikázaný do vlastníctva žalovaného v 1. rade.

16. Ďalšie vyjadrenia strán sporu v odvolacom konaní podané neboli.

17. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

18. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

19. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

20. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

21. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

22. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces / § 365 ods.1 písm. b) CSP/ odvolací súd uvádza, že dôvodnosť tejto námietky nebola zo spisu zistená.

23. Právo na spravodlivý proces je veľmi široko koncipovaný pojem, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť práva ako prístup k súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na poučenie o procesných právach, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, ako aj ďalšie iné. Porušenie akéhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie zo strany súdu. O porušenie práva na spravodlivý proces zo strany súdu však ide len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňuje realizáciu práv strany sporu dosiahne takú intenzitu, ktorá jednoznačne odôvodní záver, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne konanie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd uvádza, že v odvolaní nebolo konkrétne uvedené akým konaním súdu malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zo spisu odvolacím súdom nebolo zistené všeobecne namietané konanie súdu porušujúce práva odvolateľa na spravodlivý proces.

24. Rovnako namietaný odvolací dôvod , že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci /§ 365 ods.1 písm. d) CSP/ odvolací súd zo spisu nezistil, pričom odvolateľka na žiadnu konkrétnu vadu ani nepoukazovala. Tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

25. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 CSP), nie účastníkov konania.

26. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou so všeobecných záruk spravodlivého prejednaní veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Táto zásada zabezpečuje, aby v súdnom konaní mali jeho účastníci rovnaké postavenie. „Rovnosť zbraní“ spočívajúca v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Zachovanie „rovnosti zbraní“ z pohľadu spôsobu a rozsahu vykonávaného dokazovania sa týka aj oprávnenia účastníkov konania navrhovať dôkazy. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Výber dôkazných prostriedkov je na vôli účastníka konania, no o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané a ktoré nie, rozhoduje súd podľa svojej voľnej úvahy. Obsahom záruky na spravodlivý súdny proces z pohľadu oprávnenia navrhovať dôkazy je limitovanie tejto voľnej úvahy súdu. Týmto limitom je požiadavka, aby nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo vykonanie iných dôkazov nepostavilo účastníka konania do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jeho odporcom v súdnom spore (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Feldbrugge c. Holandsko z roku 1986). V súvislosti s rozhodnutím súdu, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná a ktoré nie, to teda znamená, že účastník konania nesmie byť týmto rozhodnutím znevýhodnený oproti druhému účastníkovi. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky nevykonanie účastníkom navrhnutého dôkazu môže byť porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie dokonca aj bez priamej spojitosti s porušením zásady „rovnosti zbraní“. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 26. januára 2010 sp. zn. III. ÚS 332/09 vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ak tento mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, je porušením práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nakoľko skutkový stav bol pre rozhodnutie vo veci ustálený ako dôvodný je nepochybne nutné zhodnotiť postup súdu prvej inštancie.

27. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnosťami. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne

správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods.1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyodeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

28. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

29. K námietke o nesprávnom právnom posúdení § 365 ods.1 písm. h) CSP odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka nebola naplnená.

30. Správne súd prvej inštancie aplikoval ust. § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri zrušení spoluvlastníctva a jeho vyporiadaní súd prihliadne na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, prihliadne sa pritom na účelné využitie veci. Zo samotného znenia zákona je zrejmé, že vec možno rozdeliť len vtedy, ak je to dobre možné, teda ak je vec možné reálne a prakticky rozdeliť. Súd prvej inštancie mal nepochybne za preukázané a strany to ani neropovali, že reálne rozdelenie domu nie je možné, nakoľko dom je už starší, schátralý a sporové strany zhodne prehlásili, že rodinný dom nie je reálne deliteľný a že v danom prípade reálne rozdelenie veci nie je dobre možné.

31. V danom prípade sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie ohľadom nemožnosti reálnej deľby predmetnej nehnuteľnosti, ktorá ako správne vystihol súd prvej inštancie neznamená len to, že nehnuteľnosť reálne nie je deliteľná, ale k takému kroku nemožno pristúpiť ani v prípade, že by takéto rozdelenie bolo neúčelné. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť skutočnosť, že pri deľbe a vypsoriadaní vlastníctva stavby je potrebné posúdiť, či je reálne možné, aby rozdelením stavby vznikli časti, ktoré budú samostatnými časťami. Len samotná možnosť rozdelenia na dve alebo viac vecí ešte nie je pritom postačujúca. Keďže o predmetný rodinný dom, resp. o jeho prikázanie majú záujem tak žalobkyňa, ako aj žalovaný v 1. rade a žalovaný v 1. rade žiada podielové spoluvlastníctvo vyporiadať aj kombináciou reálneho rozdelenia veci dvom spoluvlastníkom za primeranú náhradu, t.j. jemu a žalobkyni, v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na výpoveď zástupkyne žalovaného v 1. rade na pojednávaní dňa 19.09.2022, kde uviedla, že nesúhlasí, aby bola predmetná nehnuteľnosť prikázaná do podielového spoluvlastníctva žalovaného v 1. rade a žalobkyne z dôvodu zlých vzťahov medzi uvedenými spoluvlastníkmi a z dôvodu, že by to nebolo dobre možné. Na uvedené skutočnosti poukázal aj súd prvej inštancie a tiež správne postupoval, ak za situácie, že k takejto dohode medzi podielovými spoluvlastníkmi nedošlo, t.j. že sa žalobkyňa so žalovaným v 1. rade nedohodli podielové spoluvlastníctvo vyporiadať kombináciou rozdelenia veci dvom spoluvlastníkom (žalobkyni a žalovanému v 1. rade), správne rozhodol o tom, že podielové spoluvlastníctvo strán sporu bude vyporiadané prikázaním nehnuteľnosti v prospech žalobkyne s prihliadnutím na charakter, kvalitu a na účelné využitie predmetnej nehnuteľnosti.

32. Vzhľadom na uvedené správne postupoval súd prvej inštancie, ak pristúpil k druhému zákonnému spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, a to prikázaním veci za primeranú náhradu jednému zo spoluvlastníkov. Z vykonaného dokazovania, z výpovede žalobkyne, ale aj z výpovedí žalovaných v 3. a 4. rade vyplynulo, že od smrti právnej predchodkyne strán sporu S. N., po dobu XX. rokov v predmetnom rodinnom dome nikto nebyval a bežnú údržbu domu a udržiavacie práce okolo domu v letných mesiacoch zabezpečovala výlučne žalobkyňa s rodinou, prípadne prostredníctvom iných osôb (kosenie trávy susedom). Krátko po smrti S. N. bola v obci povodeň, dom zostal zatopený, znečistený, zanesený bahnom a vtedy celý dom upratala a vyčistila žalobkyňa so svojim vtedy ešte žijúcim otcom, matkou a bratom. Následne po smrti otca G. N. zrealizovala aj ďalšie práce nevyhnutné na udržanie tejto nehnuteľnosti, zabezpečila opravu komína, zasklenie okien, výstavbu pece, aby dom bolo možné užívať aspoň počas letných mesiacov v roku.

33. Po komplexnom posúdení všetkých relevantných skutočností správne dospel súd k záveru, že je dôvodné návrhu žalobkyne vyhovieť, nakoľko výlučne žalobkyňa po smrti S. N. rodinný dom v obci D. udržiavala, opravovala, rekonštruovala, investovala do neho finančné prostriedky a je schopná a ochotná aj naďalej starať sa o predmetnú nehnuteľnosť a jej údržbu a zveľaďovanie, aby nehnuteľnosť slúžila nielen žalobkyni, ale aj ostatným žalovaným ako chata, teda tak, ako si to za svojho života želala nebohá S. N..

34. Pri stanovení primeranej náhrady za odstupujúce spoluvlastnícke podiely žalovaných v 1. až 5. rade, správne súd vychádzal zo skutočností, ktorú nepovažoval medzi stranami za spornú, že hodnota predmetnej nehnuteľnosti predstavuje sumu 6.000 eur. Na základe uvedeného žalobkyňa zaviazal vyplatiť žalovaným v 1. až 5. rade za ich spoluvlastnícke podiely, každému sumu 1.000 eur. Z týchto dôvodov nemožno súhlasiť s odvolacou námietkou žalovaného v 1. rade o určení nesprávnej výšky náhrady ustupujúcim spoluvlastníkom, naviac, keď žalovaný v 1. rade, resp. jeho splnomocnená zástupkyňa hodnotu predmetnej nehnuteľnosti pred súdom nerozporovala a v prípade, ak by bola predmetná nehnuteľnosť prikázaná do výlučného vlastníctva žalovaného v 1. rade, navrhovala ustupujúcim spoluvlastníkom vyplatiť po 1.000 eur.

35. Rovnako nemožno súhlasiť s odvolacou námietkou žalovaného v 1. rade, že k výsluchu svedka I. K., ktorého navrhla v konaní vypočúť žalobkyňa, došlo na súdnom pojednávaní bez toho, aby bol o tejto skutočnosti oboznámený (§ 197 ods. 1 CSP). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 92 ods. 1, 2 CSP, podľa ktorého zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomné splnomocnenie buď na celé konanie alebo na určité úkony. Splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana.

36. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalovaný v 1. rade splnomocnil na zastupovanie v predmetnej veci svoju manželku C. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, D. P., pričom splnomocnenie jej udelil na celé konanie (č. l. 67 spisu). Na pojednávaní dňa 19.09.2022, ktorého sa žalovaný v 1. rade nezúčastnil a na ktorom bola prítomná jeho splnomocnená zástupkyňa, právny zástupca žalobkyne navrhol vypočúť ako svedka I. K., a to pred otvorením pojednávania. V zápisnici z pojednávania zo dňa 19.09.2022 sa konštatuje, že sa na pojednávanie nedostavil žalovaný v 1. rade, ktorý je zastúpený splnomocnenou zástupkyňou, ktorá na pojednávaní prítomná bola, a preto ako splnomocnená zástupkyňa na celé konanie, pred začatím pojednávania vo veci samej bola súdom upovedomená, že žalobkyňa navrhla výsluch svedka, ktorého účasť na pojednávaní zabezpečila, pričom výsluch navrhnutého svedka splnomocnená zástupkyňa žalovaného v 1. rade nenamietala. Tiež splnomocnená zástupkyňa nežiadala o odročenie pojednávania z dôvodu neprítomnosti žalovaného v 1. rade, a preto súd prvej inštancie postupoval správne v zmysle § 183 CSP, ak vzhľadom na dĺžku trvania sporu na návrh žalobkyne vykonal dokazovanie výsluchom uvedeného svedka. Naviac nič nebránilo žalovanému v 1. rade, u ktorého predvolanie na pojednávanie na deň 19.09.2022 bolo riadne vykázané dňa 02.09.2022, aby sa pojednávania riadne zúčastnil. Z uvedeného dôvodu táto odvolacia námietka žalovaného v 1. rade nie je dôvodná.

37. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá zákonu, je vecne správne, a preto ho odvolací súd s výnimkou výroku o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

38. Výrok o trovách konania bol zmenený postupom podľa § 388 CSP a súd o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade rozhodol postupom podľa § 257 CSP. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval odvolací súd skutočnosť, že v tomto konaní sa rieši právny status oboch strán spoločnej nehnuteľnosti. Takýto návrh mohol podať ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov a nemožno hovoriť o úspechu alebo neúspechu v konaní len na základe toho, že takémuto návrhu bolo vyhovené. Za dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP odvolací súd považoval tiež sociálny aspekt, ako aj narušené vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade s tým, že žaloba bola dôvodná, no bolo preukázané, že vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade sú dlhodobo narušené, pričom ich dôvodom je sporné užívanie nehnuteľností. Z toho dôvodu nemožno dospieť k záveru, že žalovaný v 1. rade zavinil spor a v takomto prípade je nutné, aby povinná strana nebola zaviazaná zaplatiť trovy konania. Preto odvolací súd o trovách konania rozhodol tak, že stranám náhradu trov konania nepriznal.

Rovnako rozhodol aj o náhrade trov odvolacieho konania, vychádzajúc z tých istých dôvodov hodných osobitného zreteľa.

39. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).